

Årsrapport fra programsensor

Lars Monsen

**Programsensor ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen
Institutt for utdanning og helse
Bachelor i pedagogikk**

Rapport for 01.01.07 - 01.04.08

1. Gjennomføringen av studieopplegget

Innledende kommentarer

Det vises til forrige rapport fra programsensor. I denne rapporten vil jeg følge opp noen av de forhold som ble påpekt forrige gang. Det er gjennomført endringer av bachelorprogrammet, men det er også mye som er likt fra forrige rapport. Der jeg forrige gang påpekte forhold jeg mente jeg det var grunnlag for justeringer/endringer, men der jeg nå kan se få endringer, vil jeg minne om det. En rapport som denne kan aldri bli alene avgjørende for de beslutninger som treffes om programendringer. Det vil ligge mange forhold av faglige, institusjonspolitiske og personlig i slike beslutninger. Mine innspill vil måtte ses på som vurderinger sett fra et ståsted utenfor dette fakultetet og instituttet, men jeg håper likevel at de kan ses på som råd fra en fagperson med noen års kjennskap til instituttet og den faglige utviklingen her.

1a. Pensum

Mye av det som ble framhevet som positivt i forrige rapport, kan gjentas nå, som allsidig litteraturutvalg, at det satses så vidt mye på engelskspråklig litteratur på dette nivået, bruken av kompendier med stor bredde i litteraturutvalget og referanser til litteratur på internett. Det som ble framhevet som positivt, bør som påpekt den gang, vurderes opp i mot hva dette krever av studentene. Jeg registrerer at i alle de fire aktuelle modulene på bachelornivå, er det fortsatt en mye engelskspråklig litteratur både for pensumbøkene og kompendiene og særlig for de siste. Min erfaring er at studenter på dette nivået bør bruke mest mulig av sin energi til å trenge inn i faget, dets begreper, teorier og modeller. Den engelskspråklige delen av pensum vil jeg se på som et supplement til fagets forankring i en norsk/nordisk virkelighet og en første faglige innføring i fagets internasjonale dimensjon. I presentasjonen av bachelorprogrammet og målet med dette, pekes det på utdanningens profesjonelle muligheter. De finnes i en norsk virkelighet og da er det viktig at de har god oversikt over fagets utvikling på hjemlig grunn. Her vil jeg spesielt trekke fram at for lite av norske/nordiske forskningsartikler og rapporter er trukket inn i pensumlitteraturen. Det brukes engelskspråklige lærebøker der det finnes gode norske/nordiske alternativer. Det er en tendens til at artikkelutvalget i kompendiene har en overvekt av teoridrøftinger og relativt færre med et empirisk innhold. Det er viktig at studenter også på dette nivået får en slik oversikt som dette gir, men jeg mener det også er viktig å kjenne til den konkrete virkelighet de senere skal virke i. Derfor bør en se nærmere på balansen mellom artikler med ulik innretning.

1b. Studieopplegg

Som påpekt i forrige rapport har begge programmene, dvs. bachelor og masterprogrammene en klar faglig profil. Med de endringer som er foretatt, er likevel denne profilen fortsatt det som tydeligst markerer dette studietilbudet i pedagogikk sammenlignet med andre pedagogikktilbud på dette nivået. Pedagogikk som et kulturfag står fortsatt sterkt og den sterke vektleggingen på aktiv læring gjennom mange skriveoppgaver gjennom hele studieforløpet er en viktig del av profilen. Det er all grunn til å tro at studentene her blir

utfordret og må arbeide allsidig med faget. Jeg registrerer også at med de fire modulene som studentene nå gjennomgår, får de en større ballast av pedagogiske emner og tilnærminger, selv om de fortsatt setter pedagogikkfaget inn i en humanvitenskapelig ramme. For pedagogikkstudenter vil det alltid være et problem å finne sin faglige identitet der de i sine studier kan sveipe innom tema fra alle samfunnsfagene og opptil flere humanvitenskapelige. For pedagoger vil derfor identiteten ofte finnes i praksisfeltet der oppgavene, problemene og løsningene gir grunnlag for å finne fram til begrepene, teoriene og metodene som kan anvendes i den profesjonelle hverdag. Dette programmet burde kunne tilby en slik bredde at det kan brukes til å utvikle en slik identitet, forutsatt at det finnes noen faglige tema, teorier og arbeidsmåter som er felles for de fleste som utdanner seg på pedagogikkområdet. Jeg vil derfor peke på at selv med modulen "Læring og pedagogiske prosesser" kan det bli noe tynt i dette felles fundamentet for pedagogisk virksomhet. Dette griper tilbake til det jeg påpekt om valg av litteratur. Dersom en i de andre modulene kan få inn noe mer fra en norsk og nordisk virkelighet, ville det kunne bli noe enklere for studentene å se sammenhengen mellom de mange teoriene og modellene fra flere fag og den praktiske anvendelsen av de samme teoriene og modellene.

Når det gjelder gjennomføringen av programmet slik det er beskrevet i studieplanene, ser det ut til at studiets lærere og ansvarlige fortsatt arbeider systematisk og konsekvent med studiekvalitet. Oppleggene for studieevalueringer er velegnet for å få den nødvendige informasjon om studiekvaliteten og den gir grunnlag for en dialog mellom studenter og lærere om hvordan læringsmiljøet kan utvikles. Mine stikkprøver fra disse studieevalueringene gir i overveiende grad positive tilbakemeldinger, men studenten påpeker også det som er omtalt ovenfor: ønsket om mer norsk/nordisk litteratur. Videre peker de på behovet for å sammenfatte og vise hvordan de ulike temaene fra litteraturen og forelesningene henger sammen. Studiet er tydelig godt på informasjon, kunnskap og kritiske analyser, men noe svakere på synteser og sammenbindende kunnskap. Her kan det kanskje innvendes at dette skjer gjennom oppgaveseminarene (både de virtuelle og de fysiske) der studentene får mulighet til å bearbeide fagstoffet sammen med lærere og medstudenter. Som innøving i aktive læringsmetoder og en vei inn i faget er dette utmerket. Problemet med denne aktiviteten som kan forstås gjennom kommentarer fra enkelte studenter, er om det blir for mye hektisk aktivitet, men for lite tid til den grundig refleksjon. Det er lite tvil om at studenter kan lære gjennom å skrive og at de på den måten gjør den faglige kunnskapen til sin egen, men når antall småoppgaver blir så vidt stort, kan det føre til at det blir for mye gjengivelse av tilegnet stoff og for lite tid til mer dyptgående refleksjon som vil kreve mer tid.

1c. Vurderings- og eksamensopplegg

Slik studiet er bygget opp, gis det mye tilbakemelding til studentene under hele studieforløpet. De skriver mange småoppgaver i hver modul og med to moduler parallelt kan dette bli mye (som påpekt ovenfor). Studentene er tydelig ambivalente til dette. De ser fordelene læringsmessig i at det kreves noe av dem hele tiden og at de aktivt må bearbeide studiestoffet, men de sier samtidig at de får for lite tid til fordypning. Denne evalueringsformen skulle tilsi noe mindre behov for avsluttende evalueringer for hver modul. Dersom det ble noe færre skriveoppgaver, kunne de med større berettigelse inngå i den avsluttende evalueringen og derved redusere behovet for omfattende evalueringer ved slutten av hver modul. Flertallet av studentene er likevel godt fornøyd med de tilbakemeldinger de får underveis, med enkelte unntak. Eksamensresultatene tilsier at studentene får et bra læringsutbytte av de ulike modulene.

3. Om helheten i bachelorprogrammet

Et bachelorprogram er noe mer enn en sum av moduler. Dette vil komme til uttrykk i beskrivelsen av programmet og i de formulerte målene. Målbeskrivelsen og innholdet i programmet har en profil, selv om den nok ikke er så tydelig for studentene. I evalueringen av programmet er det flere studenter som påpeker at det er vanskelig å forstå hva disse formuleringene innebærer og i en samtale med en tillitsvalgt bachelorstudent kom det fram at dette var et tema som opptok studentene. Ikke minst lurte de på hva de kunne bruke studiet til. Et bedriftsbesøk virket klargjørende for mange. Da ble det mer innhold i de relativt allmenne og abstrakte formuleringene. Dette viser igjen noe som er påpekt ovenfor: studiet og programmet har behov for en forankring i en yrkesnær virkelighet. I programmet er dette også tatt vare på gjennom et observasjonsopplegg i skolen. Slik det er lagt opp nå, ser det ut til at dette ikke fungerer helt etter intensjonen. I evalueringene er det flere studenter som påpeker at dette er svært tidkrevende og de stiller seg noe skeptiske til utbyttet. Det er neppe noe feil ved intensjonen. Her er det mer et spørsmål om å finne fram til et opplegg som fungerer bedre.

En annen side ved programmet er hva som kan velges/tilbys utover de obligatoriske modulene. På dette punktet ser det ut til at studentene har svært delte oppfatninger. Noen ser mulighetene ved alle de avtaler og tilbud som finnes ved Universitetet i Bergen og ved Det psykologiske fakultet. Andre savner flere tilbud innenfor det pedagogiske området der det pr. dato bare finnes et tilbud ved Det pedagogiske universitetet i Danmark. At tilbudet likevel er attraktivt, indikeres ved at flertallet av studentene som har fullført bachelorprogrammet, har hatt et utenlandsopphold og med stor spredning fra Australia og Hawaii til København.

4. Noen avsluttende bemerkninger

Sammenlignet med andre bachelorprogram i pedagogikk er dette et program med særtrekk og en klar profil. Studieevalueringen viser at studentene jamt over er godt fornøyd med studieopplegget og gjennomføringen av dette. Et forhold bør likevel påpekes avslutningsvis: I flere av modulene er det brukt flere vikarer og disse får til dels dårlige evalueringer. Denne vikarbruken ser ut til å ha sammenheng med den totale bemanningen. I forhold til studenttallet blir det for få fast tilsatte til å dekke alle oppgavene; særlig når det er lagt opp til såvidt krevende studieopplegg med mye tilbakemeldinger til studentene i hele studieforløpet. Studentene mener at studiemiljøet er godt, men ser også at kontakten med lærerne i perioder kunne vært bedre. Programmets lærere og ledelse er klart opptatt av å opprettholde god studiekvalitet. Det ser ut til at dette kan bli en økende utfordring dersom ikke bemanningen ved programmet blir bedre, eller at en eventuelt reduserer opptaket av studenter.